

Rosenmüller

uitkeringsgerechtigden op het minimumniveau.

Het doet ook geen recht aan die mensen en organisaties die jarenlang geknokt hebben om dit thema hoog op de politieke agenda te krijgen. Daarom doe ik vier voorstellen die de armoede gericht bestrijden.

1. De invoering in de ABW van een eenvoudige, landelijke vrijlatingsnorm van $\frac{1}{2}$ 100 per maand na een werkloosheid van minimaal een jaar en van $\frac{1}{2}$ 200 na twee jaar. Gemeenten mogen daar natuurlijk ten gunste van de betrokkene van afwijken. Bij de bepaling van de huursubsidie mag geen rekening worden gehouden met die vrijlating.

2. Invoering van kwijtschelding van schulden aan de gemeenten bij uitstroom van de uitkeringsgerechtigden. Wie er dus in slaagt om werk te vinden en minimaal twaalf maanden buiten de bijstand blijft, heeft recht op die kwijtschelding.

3. De ouderenaftrek voor alleenstaanden alsmede de verhoging van de algemene ouderenaftrek zou natuurlijk in 1996 ingevoerd moeten worden. Het is heel raar om na jarenlange discussie hier het thema armoede te agenderen en met voorstellen te komen die in 1997 en 1998 ingaan. Ik denk dat de situatie acuter is. In ieder geval zou het in 1997 in moeten gaan. Daarnaast wil ik de alleenstaande-ouderenaftrek verdubbelen voor die 300.000 personen, waarvan 250.000 vrouwen, die de kale AOW hebben dan wel een aanvullend pensioen tot maximaal $\frac{1}{2}$ 200 bruto per maand. Het betreft hier de helft van al die alleenstaande ouderen. Zij die het beter hebben en een wat forser aanvullend pensioen hebben, hoeven volgens mij in het kader van de armoedenota niet bediend te worden.

4. Het drempelbedrag in de bijzondere bijstand moet verdwijnen. De gemeenten moet de mogelijkheid worden gegeven om mensen die langdurig op een minimum zitten, bijvoorbeeld na drie jaar, een bedrag ineens te geven van zeg $\frac{1}{2}$ 800.

Ik hoop en verwacht steun, in dit debat dan wel in het komende debat over de nota zelf. Ik denk dat mensen die er jarenlang relatief op achteruit zijn gegaan inkomensondersteuning verdienen. Het is een belangrijk thema, dat wij nu niet moeten laten weglopen. In Amerika ben ik heel indringend geconfronteerd met armoedeproblemen. Misschien dat ik

even mag vertellen over mijn ervaring daar, in een halve minuut. Ik heb mij daar verstaan met particuliere organisaties die aan armoedebestrijding deden. Ik ben een paar keer bezig geweest met organisaties voor transporten om voedsel aan dak- en thuislozen aan te bieden. Je wordt dan geconfronteerd met ervaringen die je tot in de lengte der jaren op het netvlies blijven staan. Je wordt geconfronteerd met lange rijen van mensen en kinderen, die gewoon puur jarenlang honger hebben. In New York, aan de oostkant, wonen mensen in honderden meters aan dozen. Het wordt alleen daar gedoogd. Daar woont bijna niemand meer. Bij de ijzige wind, dit soort temperaturen, zouden zij bijna letterlijk doodvriezen. Ik zeg niet dat Nederland dit soort van beschavingsniveau heeft. Sterker nog, dat moeten wij niet hebben. Wij moeten wel bij de oplossing van dit soort vraagstukken ook zien hoe de ontwikkeling in een bepaald aantal toonaangevende landen is, waar men geweldig is doorgeschoten en waar armoedebestrijding eigenlijk geen thema is.

Het laatste punt zal ik kort houden, om wille van de tijd. Ik realiseer mij dat goed. Dat laatste punt is het thema van de sociale zekerheid.

De **voorzitter**: Hoeveel tijd denkt u nog nodig te hebben? U bent over uw spreektijd heen, ook voor de tweede termijn.

De heer **Rosenmüller** (GroenLinks): Dan heb ik niet meer tijd. Ik doe dan een beroep op uw souplesse om mij in staat te stellen om in $\frac{1}{2}$ 1 minuut af te ronden.

De minister zei vorig jaar "Ich bin ein Rheinländer". De staatssecretaris kan hem dat volgens mij na de privatisering van de ziektewet-plannen, waarin toch wel heel ver vooruitgelopen wordt op de ons omringende landen, niet nazeggen. Ik wil dat in de discussie \pm laat ik daarmee afronden \pm over de toekomst van het sociale stelsel ook dat meegenomen wordt wat binnen en buiten GroenLinks wordt bediscussieerd over een voetinkomen, een gedeeltelijk basisinkomen of een systeem van negatieve inkomstenbelasting, zeer serieus wordt overwogen en van kanttekeningen wordt voorzien. Ik denk dat dit de uitgangspunten van het toekomstige stelsel, die moeten

worden gedefinieerd op het punt van individualisering en activering, een stap dichterbij zal brengen.

De algemene beraadslaging wordt geschorst.

De vergadering wordt van 12.50 uur tot 13.45 uur geschorst.

Voorzitter: Deetman

□

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan, dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Op verzoek van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken stel ik voor, de wetsvoorstellen 24087 en 24088 (stadsprovincie Rotterdam) van de agenda van volgende week af te voeren.

Ik stel voor, toe te voegen aan de agenda voor volgende week:
- het wetsvoorstel Wijziging van onder meer de Wet op de studie-financiering en de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek in verband met de invoering van de prestatiebeurs, de vorm van de toelage en de leeftijd waarop aanspraak op studie-financiering in het hoger onderwijs ontstaat (24325).

In verband met verblijf in het buitenland van de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer zal de heropening inzake de begroting niet hedenmiddag maar volgende week plaatsvinden. Daaraan kan iedereen deelnemen, voor zover men nog spreektijd heeft.

Overeenkomstig de voorstellen van de voorzitter wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer De Cloe.

De heer **De Cloe** (PvdA): Voorzitter! Voor volgende week staat, als het

Voorzitter

goed is, een twee-minutendebat op de agenda over het verslag van een algemeen overleg over "Weer samen naar school". Daarnaast heeft de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen vragen gesteld over een rapport van de evaluatiewerkgroep Weer samen naar school. Die antwoorden hebben wij nog niet ontvangen. Daarom vraag ik u bij de regering te willen bevorderen dat die antwoorden voor dat debat binnenkomen. Ten tweede vraag ik of u wellicht ruimte ziet om de geplande spreektijd van twee minuten iets te verruimen, zodat dan de antwoorden daarbij betrokken kunnen worden.

De heer **Koekkoek** (CDA): Voorzitter! De CDA-fractie sluit zich graag aan bij het verzoek van de heer De Cloe.

De heer **Rijpstra** (VVD): Voorzitter! Mijn fractie sluit zich aan bij het voorstel van de heer De Cloe.

De **voorzitter**: Ik stel voor, het stenogram van dit deel van de vergadering door te geleiden naar het kabinet.

Verder stel ik voor, de spreektijden vast te stellen op drie minuten. Dat is de helft erbij. Als de spreektijd vijf minuten wordt, dan moet het debat over de prestatiebeurs weer van de agenda worden gevoerd. Een debat van vijf minuten in deze Kamer duurt een halve dag. Dezelfde commissie heeft gevraagd om een debat over de prestatiebeurs. Ik zal enige souplesse in acht nemen als een spreker er één of twee seconden overheen gaat. Dat is overigens veel op drie minuten.

Ik wijs er wel op dat als het niet lukt om de antwoorden tijdig binnen te krijgen, er de laatste twee dagen voor het kerstreces absoluut geen tijd is voor dit debat. Ik ga uit van drie grote debatten, die twee dagen in beslag zullen nemen. Daar komen nog de gewone dringende punten bij van vlak voor het kerstreces.

De heer **De Cloe** (PvdA): Dat is ook de reden waarom ik verzocht om verdubbeling van de spreektijd.

De **voorzitter**: Dat begrijp ik.

Overeenkomstig de voorstellen van de voorzitter wordt besloten.

Aan de orde is de **stemming over een motie**, ingediend tijdens de interpellatie-Heerma, gericht tot de minister van Binnenlandse Zaken, over zijn uitspraken met betrekking tot **artikel 23 van de Grondwet**, te weten:

- de motie-Heerma houdende afkeuring van de uitspraken van de minister van Binnenlandse Zaken (24542, nr. 1).

(Zie vergadering van 5 december 1995.)

De **voorzitter**: De heer Heerma heeft gevraagd om een heropening in verband met de motie die hij heeft ingediend. Ik stel voor, aan het verzoek te voldoen.

Daartoe wordt besloten.

De heer **Heerma** (CDA): Mijnheer de voorzitter! De minister van Binnenlandse Zaken heeft gisteren zijn standpunt, dat artikel 23 van de Grondwet voor sommigen een te knellend keurslijf kan zijn, gehandhaafd. Helaas kon de minister, desgevraagd, niet meedelen of dit standpunt namens het kabinet werd ingenomen. Wij betreuren deze onduidelijkheid. De hele discussie is ontstaan naar aanleiding van uitspraken van de minister van grondwetszaken, dat artikel 23 niet meer van deze tijd is. Hiervan heeft de minister geen afstand genomen. Naar onze overtuiging heeft hij zich slordig en onzorgvuldig uitgelaten over de grondrechten. Dit noodzaakt mijn fractie om een uitspraak van de Kamer te vragen, en ik doe dat door middel van een gewijzigde motie, die mede is ondertekend door de heren Schutte, Van der Vlies en Van Dijke.

De **voorzitter**: De motie-Heerma (24542, nr. 1) is in die zin gewijzigd, dat zij thans luidt:

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

van oordeel, dat artikel 23 van de Grondwet de basis legt voor het

unieke Nederlandse onderwijsbestel waarin openbaar en bijzonder onderwijs elk hun eigen plaats hebben en de financiële gelijkstelling van beide is verzekerd;

spreekt uit dat de uitspraak van de minister van Binnenlandse Zaken dat artikel 23 niet meer van deze tijd is, de waarde van deze grondwetsbepaling miskent,

en gaat over tot de orde van de dag.

Deze gewijzigde motie is voorgesteld door de leden Heerma, Schutte, Van der Vlies en Van Dijke. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 2 (24542).

De heer **Wolffensperger** (D66): Voorzitter! Ik kan buitengewoon kort zijn. Voor het gemak haak ik maar eens aan bij mijn collega Bolkestein, die gisteren het laatste woord in dit debat had en zei: als je een nacht lang moet nadenken over de vraag of je een motie van wantrouwen handhaaft, doet dat niet toe aan de waarde van je argumenten en de sterkte van je stelling. De afgelopen nacht heeft de heer Bolkestein gelijk gegeven, want er is van de sterkte van de stelling in het geheel niets overgebleven. Ik heb het gevoel dat het punt dat de heer Heerma gisteren wilde maken in het debat geleidelijkaan als sneeuw voor de zon is weggesmolten.

Als ik nog een feitelijke opmerking mag maken: het is onjuist dat er enig misverstand zou kunnen bestaan, zoals de heer Heerma zei, over de vraag of de interpretatie van artikel 23, die gisteren werd gegeven, namens het kabinet werd gegeven. Ze werd duidelijk namens het kabinet gegeven. Ons ging het er alleen om dat de minister niet zulke domme uitspraken had moeten doen voor het kabinet. Dat was volgens ons de kern van de zaak.

De heer **Heerma** (CDA): Waar blijft u nu met die olifant in de porseleinkast?

De heer **Wolffensperger** (D66): Dat sta ik nu te bevestigen, mijnheer Heerma. Ik zeg dus: gezien het feit dat het kabinet zulke verstandige dingen zegt, moet de minister van Binnenlandse Zaken niet voor het